

Mdlý výkon slovenskej ekonomiky pokračuje

- ☒ Zásadnejším spôsobom výhľad rastu ekonomiky nemeníme, zostávame pod 1 % v tomto aj budúcom roku
- ☒ Inflácia by mohla spomaliť viac, najprv bližšie k 3 % v budúcom roku, neskôr možno až k 2 %
- ☒ Výhľad pre verejné financie je horší aj kvôli zhoršujúcim sa daňovým únikom

Aký rast ekonomiky očakávate na rok 2026? Je to lepšie ako veľmi slabá predpoveď z jesene tohto roku?

Očakávaný rast HDP na rok 2026 je 0,6 %. Oproti jesennej predpovedi ide o veľmi mierne zlepšenie, na ktorom sa podieľa domáca časť ekonomiky, ale aj odolnejšia svetová ekonomika.

Výhľad sa môže ešte zlepšiť najmä vďaka tomu, že svetovej ekonomike a aj našim európskym partnerom sa darí pomerne dobre a aj do budúcnosti by to mohlo byť o čosi lepšie.

Jesenné očakávania boli poznačené ešte hrozbou vyhrotených obchodných vzťahov. Medzičasom máme jasnejšie v týchto otázkach a svetovému obchodu sa darí aj napriek rastúcim prekážkam v obchode.

Prečo by mohol byť rast v rokoch 2027 a 2028 rýchlejší?

Rast ekonomiky v rokoch 2027 a 2028 by mal zrýchliť k 2,5 %, vďaka ďalšiemu zlepšovaniu výkonnosti u našich obchodných partnerov, očakávanému nábehu produkcie áut v novom závode a oživeniu v nákupnom a investičnom správaní domácností a firiem na Slovensku.

Veľkou neznámou sú ďalšie konsolidačné opatrenia vlády. Tie sú nevyhnutné, lebo náš dlh stále smeruje do neudržateľných výšin. Nevieme však to, že kedy a aké opatrenia prídu. V roku 2027 budú voľby, čo môže kroky vlády ovplyvniť. Ďalšie konsolidačné opatrenia však budú ekonomiku opäť brzdiť a výsledok môže byť podstatne slabší ako 2,5 %.

Akú očakávate infláciu v roku 2026? Prečo je vývoj v cenách neistý, najmä v nasledujúcich rokoch?

Očakávaný rast cien v roku 2026 je 3,4 %, teda o čosi nižší ako v tomto roku.

Ďalší vývoj cien je neistý, najmä kvôli rozhodnutiam vlády v oblasti regulovaných cien energií pre domácnosti.

Sú však dobré dôvody očakávať ďalší pokles inflácie. Odzníe tohtoročné zvyšovanie daní a predpovede vývoja cien ropy, plynu a elektriny na svetových trhoch, ako aj poľnohospodárskych plodín sú priaznivé. V slabej ekonomike obchodníci, či majitelia hotelov a reštaurácií tiež nebudú vedieť veľmi zvyšovať ceny. V dôsledku toho by inflácia mohla klesnúť aj pod 2 % v roku 2027.

Kedy budú rast ekonomiky cítiť aj ľudia vo svojich peňaženkách?

Ľudia by mali vedieť nakúpiť zo svojich príjmov viac až po roku 2026. Vďaka poklesu inflácie a oživeniu ekonomiky by roky 2027 a 2028 mali byť citeľne lepšie. Nevieme však, aké budú ďalšie konsolidačné opatrenia. V roku 2026 bude kúpyschopnosť obyvateľstva ešte trpieť práve ich vplyvom.

Obnoví sa rast zamestnanosti?

Oživenie ekonomiky by mohlo o dva-tri roky priniesť znovu rast počtu zamestnaných. Ďalšia konsolidácia verejných financií však zrejme takéto nádeje utlmí.

Vidíme, že slabá výkonnosť ekonomiky sa odráža aj na počte pracovných miest. Pribúdajú hromadné prepúšťania a naopak, nových pracovných miest je menej. Nové pracovné miesta sú navyše mnohokrát inde ako tie, ktoré zanikajú. Medzery na trhu práce vyplňame zamestnávaním zahraničných pracovníkov, ktorých je u nás čoraz viac.

Musíme vytvoriť lepšie podmienky pre to, aby sa ľudia vedeli a chceli sťahovať za prácou, a tiež podporiť zamestnávanie najmä žien a starších ľudí. Pracovných miest u nás totiž ubúda už aj z dôvodu, že je menej pracovníkov, keďže obyvateľstvo starne.

Prečo očakávate, že hospodárenie verejnej správy bude v roku 2026 horšie?

Očakávaný deficit verejných financií v roku 2026 je 4,5 % HDP, čo je výrazne horšie než jesenná predpoveď. Do štátnej kasy priteká menej, lebo sa nedarí ekonomike, čím trpia tržby obchodníkov.

Problémom sú však aj daňové úniky. Ich miera sa v posledných rokoch viditeľne zvyšuje. V tomto roku by sme mohli mať základnú sadzbu DPH približne o percento nižšie a stále mali rovnaké príjmy v rozpočte, keby sa nám výber daní oproti minulému roku nezhoršil.

Pri ďalšej konsolidácii je preto dôležité nezabúdať na prehľadnosť systému, a tiež zaviesť intenzívnejšie kontroly a digitalizovať vykazovanie daní. Inak budeme musieť viac

zvyšovať sadzby, čo je extra záťaž pre ekonomiku a v nej najmä tých, ktorí dane neobchádzajú.

Ako prispieva čerpanie fondov EÚ k rastu životnej úrovne a na čo sa v tejto oblasti treba sústrediť do budúcnosti?

Čerpanie fondov EÚ je kľúčové pre zlepšovanie kvality verejnej infraštruktúry a podmienok pre poskytovanie verejných služieb.

Momentálne dominujú verejné investície financované najmä zo zdrojov Plánu obnovy a Programu rozvoja vidieka.

Do budúcnosti je potrebné pripraviť sa na obdobie po skončení Plánu obnovy, aby prechod na financovanie iba z „bežných“ fondov EÚ nespôsobil náhle spomalenie investičnej aktivity.

Čo je hlavným problémom slovenskej ekonomiky a ako by sme ho vedeli riešiť?

Hlavným problémom je slabý rast ekonomiky, v dôsledku čoho prestávame dobiehať životnú úroveň vyspelejších krajín.

Pomalý rast má na svedomí aj to, že sa Európe a v rámci nej Slovensku nedarí konkurovať vo svete najmä výrobkom z Číny.

Svoje robí aj nevyhnutné ozdravovanie verejných financií.

Na konci dňa je problémom ekonomický model Slovenska založený na vysokej otvorenosti ekonomiky a nízkej pridanej hodnote, ktorú predstavuje najmä lacná práca.

Čaká nás starnutie obyvateľstva, zmeny v klíme, pričom svet je rozhádzaný a čoraz viac sa triešti, čo ohrozuje vývoj obchodu v budúcnosti. Musíme modernizovať našu ekonomiku a verejnú správu, aby sme vedeli prejsť na model inovatívnejšej ekonomiky, v ktorej úspešne a intenzívne vieme využívať výdobytky technologického pokroku.

Môže NBS urobiť niečo preto, aby ekonomike pomohla?

Deje sa tak priebežne.

Európska centrálna banka, ktorá riadi menovú politiku v celej eurozóne vrátane Slovenska od vlaňajšieho leta znížila svoju základnú úrokovú sadzbu na polovicu.

Zníženie sa premietlo aj do ceny komerčných úverov vrátane hypoték a v tejto fáze už prispieva k oživeniu ekonomiky eurozóny, vrátane tej našej.

Pokles sadzieb umožnil zásadný pokles inflácie. V súčasnosti je ECB s inflačným výhľadom spokojná, a preto sa na ďalší pokles sadzieb nemožno spoliehať.